

Politiets beskyttelsestiltak – en tryggere hverdag?

**Politiets trygghetsskapende tiltak overfor ofre av
mishandling i nære relasjoner**

En teoretisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2018

Kand.nr: 856

Antall ord: 6488

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	3
1.1 Valg av tema og avgrensning	3
1.2 Problemstilling	4
1.3 Begrepsavklaring.....	4
2.0 Metode.....	5
2.1 Valg av metode.....	5
2.2 Kildesøk og kildekritikk.....	5
3.0 Hoveddel	6
3.1 Mobil voldsalarm	6
3.1.1 Hva er mobil voldsalarm?	6
3.1.2 Hvem har mobil voldsalarm?	7
3.1.3 Skaper mobil voldsalarm trygghet?.....	7
3.2 Besøksforbud.....	9
3.2.1 Hva er besøksforbud.....	9
3.2.1 Hvem har besøksforbud i dag?	10
3.2.2 Hvordan påvirker besøksforbud tryggheten?	10
3.2.3 Brudd og ulemper ved besøksforbud	11
3.3 Adressesperre	12
3.3.1 Hvordan få adressesperre	12
3.3.2 Hvem har adressesperre?.....	13
3.3.3 Økes trygghetsfølelsen hos trusselutsatte ved bruk av adressesperre?	13
3.3.4 Trygghetsfølelsen overfor trusselutøver går utover den dagligdagse tryggheten ...	14
3.4 Omvendt voldsalarm	15
3.4.1 Hva er omvendt voldsalarm?.....	15
3.4.2 Omfanget av omvendt voldsalarm	16
3.4.3 Skaper omvendt voldsalarm trygghet for den trusselutsatte?.....	17
4.0 Avslutning	17
5.0 Litteraturliste	19
5.1 Selvvalgt pensum	22

1.0 Innledning

1.1 Valg av tema og avgrensning

Familievold har i løpet av min tid ved Politihøgskolen vært et viktig tema i flere fag.

Fagplanen gjenspeiler dette fokuset og sier at «*studenten skal ha kunnskap om politiets dilemmaer i arbeidet med vold i nære relasjoner*» (Politihøgskolen, 2015, s. 55).

Gjennomgående for dette temaet er at det er politiets oppgave å forebygge familievold, noe som følger av politiets kjerneoppgaver (Politi-loven, 1995, § 2). Men hvordan gjør politiet dette? Hvordan kan politiet etter politiloven § 2 «*beskytte person*», «*forebygge kriminalitet*», «*yte borgerne hjelp og tjenester i faresituasjoner*», og hvilke tiltak kan politiet sette i verk for å skape til en tryggere hverdag for offeret?

I mitt praksisår opplevde jeg flere ganger at fornærmede, både i saker som omfattet mishandling i nære relasjoner, men også i andre lignende saker, ønsket et beskyttelsestiltak. Det ble ofte spurt etter mobil voldsalarm eller besøksforbud, fordi vedkommende mente han eller hun ville føle seg tryggere som følge av dette. I tillegg til dette har jeg gjennom Politioperativt system (PO) sett flere logger som omhandler brudd på besøksforbud og utløste voldsalarmer. Dette har gjort meg nysgjerrig på om de beskyttelsestiltakene politiet ofte bruker faktisk kan øke trygghetsfølelsen til offeret og eventuelt hvordan.

I denne oppgaven vil jeg derfor se nærmere på de beskyttelsestiltakene politiet bruker overfor offeret for at han eller hun skal føle seg tryggere. Med beskyttelsestiltak menes alt politiet kan foreta seg for å hindre at en uønsket handling oppstår. Tiltakene jeg vil se nærmere på er mobil voldsalarm, omvendt voldsalarm, besøksforbud og adressesperre. Det er her en rekke andre tiltak jeg også kunne skrevet om, blant annet patruljering, vakthold eller pågripelse. Jeg har i denne oppgaven valgt å fokusere på de tiltakene som benyttes mest av politiet, der de samtidig ikke er tilstede for å opprettholde ro og orden. Min hypotese er at de tiltakene jeg skal skrive om ikke nødvendigvis skaper en objektiv trygghet for de trusselutsatte, men at de heller bare skaper en subjektiv trygghet og at den tryggheten de trusselutsatte føler vil på den måten være en falsk trygghet.

Hovedfokus i denne oppgaven vil være ofre av mishandling i nære relasjoner, men det må nevnes at tall som presenteres gjennom besvarelsen omfatter det totale antallet personer som har det respektive tiltaket. For eksempel vil antall personer som har mobil voldsalarm ikke bare være ofre av mishandling i nære relasjoner, men også ofre for trusler, hensynsløs atferd

eller lignende. Grunnen til dette er at med de tall jeg har funnet, har det vært umulig å skille ut hvor mange personer som har fått et beskyttelsestiltak som følge av mishandling i nære relasjoner. Tallene vil likevel fortsatt være relevante, da det er tryggheten jeg ønsker å belyse som følge av beskyttelsestiltakene, og vil i så måte være det samme uansett hvilket straffbart forhold de er utsatt for.

1.2 Problemstilling

Med bakgrunn i dette blir problemstillingen som følger: Hvordan påvirker politiets beskyttelsestiltak tryggheten til ofre av mishandling i nære relasjoner?

1.3 Begrepsavklaring

Trygghet

Man kan dele konseptet trygghet inn i kollektiv trygghet og individuell trygghet. Med kollektiv trygghet menes for eksempel Norges trygghet mot angrep fra andre land. Individuell trygghet på sin side går på den enkelte persons trygghet, som igjen kan deles opp i flere typer, deriblant subjektiv og objektiv trygghet. Den subjektive tryggheten vil si opplevelsen av trygghet, mens objektiv trygghet handler om faktisk trygghet, altså hvor stor risiko man har for å utsettes for kriminalitet (Holmberg, 2014, s. 171). Aas sier at «*Trygghet forutsetter fravær av farer som en opplever som truende. Trygghet handler dermed om å føle at en har kontroll over sin livssituasjon*» (Aas, Bjørge, Runnhovde & Strype, 2010, s. 21). I denne oppgaven vil jeg forsøke å knytte politiets beskyttelsestiltak opp mot den subjektive og objektive tryggheten, slik den er definert av Aas.

Mishandling i nære relasjoner

Mishandling i nære relasjoner omfatter det som tidligere ble beskrevet som «kvinnemishandling», «familievold» eller «menns vold mot kvinner». Mens man tidligere hadde en oppfatning av at det hovedsakelig var menn som utførte vold mot kvinner, har begrepet i senere tid blitt mer nyansert (NOU 2003:31, s. 37). Geir Aas mener det er problematisk med en slik forståelse fordi «*den overser muligheten for at også menn kan være ofre for vold fra partner*» (2009, s. 11). Vold eller mishandling i nære relasjoner er derfor et mer passende begrep som omfatter både fysiske og psykiske krenkelser. Fysiske krenkelser består blant annet av trusler, tvang, frihetsberøvelse, vold eller lignende. Den psykiske på sin side, innebærer at mishandlingen foregår over lang tid, har en sammenhengende og vedvarende karakter, begås i hjemmet mot familiemedlemmer eller andre i husstanden og at fornærmede lever under en konstant frykt for gjentakende vold (Fredriksen, 2016, s. 232).

Trusselutsatt og trusselutøver

I denne oppgaven har jeg valgt å ikke bruke ord som «offer», «fornærmede», «mistenkte» eller «voldsutøver». Grunnen til dette er at det nødvendigvis ikke blir utøvd vold, og at de beskyttelsestiltakene som presenteres også kan settes i verk i forkant av en uønsket hendelse. I juridisk terminologi vil partene derfor ikke regnes som «fornærmet» eller «mistenkt». Jeg velger derfor å bruke «trusselutsatt» og «trusselutøver» fordi beskyttelsestiltakene bygger på trusselvurderinger om at en part kan bli utsatt for en uønsket handling, og den andre part kan utøve en uønsket handling.

2.0 Metode

2.1 Valg av metode

Sosiologen Vilhelm Aubert definerer metode som «*en fremgangsmåte, et middel for å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder*» (Dalland, 2012, s. 111). Dette vil si at metode er en måte å innhente data på og bruke det i sitt arbeid for å nå et mål. I denne oppgaven har jeg valgt å skrive teoretisk oppgave, noe som vil si at jeg innhenter allerede foreliggende data med utgangspunkt i forskning som er bygget på kvalitative eller kvantitative studier.

I mitt arbeid med å finne ut om politiets beskyttelsestiltak skaper en objektiv trygghet hos de trusselutsatte, kunne det vært interessant å gjennomføre en kvantitativ spørreundersøkelse på de ulike tiltakene og sett på i hvor stor grad de gir trygghet. På den måten ville jeg hatt mer konkrete tall på folks trygghet og om tiltakene oppleves som effektive ved at ofrene oppnår det de ønsker med tiltaket. Jeg valgte å ikke gjøre dette på bakgrunn av oppgavens omfang, og vanskeligheter med å nå ut til de trusselutsatte, spesielt de med adressesperre. I tillegg ville en slik undersøkelse potensielt ha såpass lav respons at datamateriale ikke ville vært tilstrekkelig til å konkludere ut i fra.

2.2 Kildesøk og kildekritikk

Jeg har undersøkt de ulike beskyttelsestiltakene jeg tar for meg i oppgaven ved hjelp av PolitiHøgskolens bibliotek, biblioteksystemet Oria og relevante artikler jeg har funnet på internett gjennom søkemotoren Google. Søkord har blant annet vært «mobil voldsalarm, trygghet» og «trygghet, offer, politi». Ved å være kildekritisk har jeg prøvd å finne studier som har relevans, gyldighet og holdbarhet, som vil si at kildene er godt egnet til å belyse min

problemstilling (Dalland, 2012, s. 73). Ved noen av tiltakene forelå det gode studier og teori som jeg har brukt, blant annet «*Mobil voldsalarm – en tryggere hverdag?*» av Elisiv Bakketeig og «*Å leve på sperret adresse*» av Solgunn Eidheim. Disse studiene er begge kvalitative studier som «*egner seg å bruke når vi ønsker å studere meninger, holdninger og erfaringer*» (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2016, s. 145). Studiene er utført gjennom Politihøgskolen og er meget relevante til å si noe om min problemstilling. Studiene er noe gamle og det kan tenkes at resultatene ville vært noe annerledes i dag. Dette gjelder særlig Bakketeig sin studie om mobil voldsalarm der teknologien har blitt betydelig bedre de siste årene. Grunnet dette har jeg supplert med oppdaterte tall jeg har funnet i artikler, samt informasjon fra Sverre Løvereide som har vært min kontaktperson i Kripos gjennom arbeidet med oppgaven.

Ved de andre tiltakene jeg har skrevet om, forelå det få eller ingen studier som var godt egnet. Her har jeg dermed måtte utvide mine søk til blant annet «politi, beskyttelsestiltak», «politi, trygghet», «vold i nære relasjoner, beskyttelsestiltak, trygghet». Disse søkene har ledet meg inn på to studier av Geir Aas, «*Politiet og familievolden*» og «*Politiinngrep i familiekonflikter*». Disse har gitt meg en bedre innsikt i vold i nære relasjoner og hvordan politiet jobber med dette. I tillegg til dette har jeg benyttet meg av nettartikler som omhandler beskyttelsestiltakene og tall som har gitt meg en større forståelse for noen av beskyttelsestiltakene. Artikler og data hentet fra åpne kilder må man være mer kritiske til fordi de ikke har samme reliabilitet som rapporter og studier. Disse er benyttet i den hensikt å underbygge punkter i drøftingen eller som informasjonskilde hvor jeg ikke fant andre gode kilder.

3.0 Hoveddel

3.1 Mobil voldsalarm

3.1.1 Hva er mobil voldsalarm?

Mobil voldsalarm fungerer ved at den trusselutsatte får en alarm av politiet som i praksis en modifisert mobiltelefon (ot.Prp. Nr. 25 (2008-2009), s. 7). Ved å utløse alarmen vil den trusselutsatte få direkte kontakt med politiets operasjonssentral slik at de kan snakke med hverandre. Samtidig som kontakten opprettes, får politiet opp et informasjonsvindu som inneholder opplysninger om trusselutsatt og trusselutøver. Når den mobile voldsalarmen aktiveres vil den sende et GPS-signal til politiet som får den trusselutsattes posisjon direkte på

et kart (Politidirektoratet, 2008, s.15). Voldsalarmens funksjonsevne kan med dette sies å være god ved at den gjør en rask informasjonsinnhenting som effektivt vil gi et grunnlag for politiets operative tiltak.

3.1.2 Hvem har mobil voldsalarm?

En mobil voldsalarm er tiltenkt både kvinner og menn som:

- Trues av nåværende eller tidligere ektefelle/samboer eller andre
- Trues fordi de har anmeldt ektefelle/samboer eller andre
- Hvor ektefelle/samboer eller andre har permisjon fra eller har endt soning
- Er eldre og trues av barn, barnebarn eller andre

(NOU 2003:31, s.165).

For at den trusselutsatte skal få tildelt en voldsalarm må vedkommende sende inn en søknad til politiet. Basert på den konkrete trusselsituasjonen og dialog med trusselutøver- og utsatt, foretar politiet en helhetsvurdering og beslutter om behovet for en voldsalarm er til stede. Ved innvilgelse tildeles voldsalarmen for en periode på tre måneder (Politidirektoratet, 2008, s.15).

I 2002 ble det satt i verk et pilotprosjekt som hadde som målsetting å utvikle mobile voldsalarmer til trusselutsatte. Bakketeig har sammenfattet en rapport som er en evaluering av dette prosjektet, og denne presenterer en del fakta om brukerne. Blant annet sier den at alarmbrukerne stort sett er kvinner, mellom 25-70 år, og at gjennomsnittsalderen er 40 år (2006, s. 59). Tall fra regjeringen viser at 1. mai 2005 var det 681 brukere som hadde fått utdelt mobil voldsalarm, mens det i 2008 var 1437 (ot.prp. Nr. 25 (2008-2009), s. 7).

Ut fra disse tallene kan vi se at økningen har vært betydelig på bare tre år. Om dette er fordi terskelen for å utlevere voldsalarm er blitt lavere eller om flere har behov for det er uvisst. Det kan likevel tenkes at større åpenhet rundt familievold og at det er et satsningsområde fra regjeringens side i nyere tid, kan være en årsak til økningen av antall brukere. Eksempelvis har regjeringen siden 2004 laget handlingsplaner mot vold i nære relasjoner hvor de beskriver ulike tiltak mot vold i nære relasjoner som skal settes i verk (Justis- og politidepartementet, 2007). Dette har blant annet ført til at politidirektoratet har laget en egen veileder for politiets arbeid med vold i nære relasjoner og har som mål å styrke kompetansen i politietaten når det gjelder slike saker (Politidirektoratet, 2008, s. 1).

3.1.3 Skaper mobil voldsalarm trygghet?

I Bakketeigs studie tar hun opp en problemstilling knyttet til utsatte grupper hvor manglende språkferdigheter kan virke hemmende for den mobile voldsalarmens trygghetsskapende effekt

(2006, s. 60). Dersom den trusselutsatte for eksempel ikke snakker et språk operasjonssentralen forstår, vil man ha vanskeligheter med å kommunisere med hverandre. Den trusselutsatte kan da ikke forklare hva slags situasjon han eller hun er i. Det kan tenkes at følelsen av trygghet hos offeret i et slikt tilfelle ikke vil være særlig forsterket av den mobile voldsalarmen. Politiet vil ha mulighet til å reise til trusselutsattes siste registrerte posisjon, som kan være med på å gi en økt trygghetsfølelse, men det kan også skape en utrygghet ved at man ikke forstår hverandre.

Bakketeig oppsummerer at de trusselutsatte opplevde trygghet ved å ha mobil voldsalarm, men at erfaringene var ulike. Mange opplevde at de ble møtt på en dårlig måte av politiet. Dette gjaldt for eksempel ved utlevering av voldsalarm hvor polititjenestepersonen som informerte om bruken av voldsalarmen selv hadde lite kunnskap. Flere opplevde også at de ikke fikk noen fast kontaktperson i politiet, hvilket medførte at ofrene måtte *«legitimere sitt behov for å beholde alarmen»*. (Bakketeig, 2006, s. 73). Dette kan være belastende for de trusselutsatte ved at de stadig må fortelle sin historie, noe som kan gjøre til at de blir sett på som det *«motstridende offeret»*, som vil si at trusselutsatte ikke oppfører seg slik politiet forventer (Aas, 2013, s. 18). Eksempelvis kan den trusselutsatte la være å gråte eller vise følelser der det vil være naturlig.

Yngvil Grøvdal sier i sin doktorgradsavhandling at de trusselutsatte har forventninger til politiet som politiet ikke kan innfri. *«Kvinnene forventer at politiet skal beskytte dem mot potensiell fare, mens politiet på sin side vil ha håndfaste bevis på at situasjonen er farlig. Politiets suksesskriterier som å finne gode bevis for en straffesak kommer dermed i konflikt med kvinnens behov»* (Grøvdal, 2012, s. 31). Dette kan føre til at politiet vurderer situasjonen annerledes enn den trusselutsatte, og kanskje ikke innvilger søknaden om voldsalarm. Politiets holdninger til slike saker og kunnskap om offerlære er derfor avgjørende for å kunne skape en trygghet hos den trusselutsatte og vil kunne gi et bedre grunnlag for å vurdere voldsalarmen.

Informasjon vedrørende voldsalarmens muligheter og begrensninger er en forutsetning for å få et reelt bilde av voldsalarmens funksjonsevne og den tryggheten den kan gi. *«Faren ved en overdreven tro på alarmens funksjonalitet vil kunne være at de trusselutsatte kan oppleve en falsk trygghet og dermed utsette seg for risikosituasjoner der alarmen ikke kan gi tilfredsstillende beskyttelse»* (Bakketeig, 2006, s. 100). Når dette legges til grunn kan det tenkes at en mobil voldsalarm *kan* medføre en subjektiv trygghet, men at den faktiske tryggheten i mindre grad påvirkes. Ut i fra Bakketeigs rapport kan vi lese at det er kontakten

med politiet som gir grunnlaget for en faktisk og opplevd trygghet, men at den mobile voldsalarmen i seg selv har sine begrensninger. Den fungerer godt med informasjonsinnhenting på involverte og lokasjon på hvor en uønsket hendelse skjer, noe som kan medføre en umiddelbar operativ innsats fra politiets side. Faren for å bli utsatt for trusler eller lignende vil likevel fortsatt være til stede selv om den trusselutsatte bærer en voldsalarm. Et overraskende angrep fra trusselutøver kan føre til at den trusselutsatte ikke får utløst alarmen eller lang responstid fra politiet kan gi rom for et stort skadepotensiale. Grunnet dette er det derfor ikke uvanlig at det også foreligger et besøksforbud eller kontaktforbud i slike saker.

3.2 Besøksforbud

3.2.1 Hva er besøksforbud

Et besøks- og kontaktforbud er et forbud påtalemyndigheten kan ilegge trusselutøver som forbyr vedkommende å ta kontakt med den trusselutsatte, og er hjemlet i straffeprosessloven (Straffeprosessloven, 1981, § 222a).

§222a: Påtalemyndigheten kan nedlegge besøksforbud dersom det er grunn til å tro at en person ellers vil

- a) Begå en straffbar handling overfor en annen person
- b) Forfølge en annen person
- c) På annet vis krenke en annens fred, eller
- d) Begå ordensforstyrrelser som er særlig belastende for en annen person

Med vilkåret «grunn til å tro» menes at det må være en nærliggende og reell risiko for at personen ellers vil opptre som beskrevet i bestemmelsen (Fredriksen, 2013, s. 226). Dette vil si at det ikke skal mye til for å begjære et besøksforbud. At terskelen er lav for å gjøre dette kan virke trygghetsskapende ved at trusselutsatte enkelt kan få opprettet et beskyttelsestiltak via politiet som samtidig er regulert med straff.

For å få et besøks- og kontaktforbud må den trusselutsatte begjære dette hos politiet dersom ikke allmenne hensyn tilsier det. Selv om det ikke er noe krav, foreligger det oftest også en anmeldelse ved begjæringen (Bjerke, Keiserud & Sæther, 2011, s.786). Å få delt sin situasjon med politiet og ikke minst det å bli trodd, kan være trygghetsskapende for den trusselutsatte. Etter at påtalemyndigheten har besluttet besøksforbudet, vil politiet forkynne dette for trusselutøver som vedkommende må godkjenne eller ikke. Dersom vedkommende ikke gjør

dette må beslutningen vurderes i retten. Besøksforbudet gjelder fra når det er forkynt for trusselutøver, og et brudd etter dette vil være straffbart (Fredriksen, 2013, s. 226).

Besøks- og kontaktforbud innebærer et totalt forbud mot for eksempel å befinne seg på den trusselutsattes adresse eller enhver form for kontakt med vedkommende, det være seg både fysisk, via tredjeperson eller digital kontakt. Ved overtredelse av besøks- og kontaktforbudet, kan trusselutøver bli straffet etter straffeloven § 168. Trusselutøver kan også bli ilagt et kontaktforbud etter straffeloven § 57 (Straffeloven, 2005).

3.2.1 Hvem har besøksforbud i dag?

Det finnes ingen god oversikt over antall personer som har besøksforbud i Norge og hvem de er. En svensk rapport sier at det i 2006 var over 10000 personer i Sverige som hadde besøksforbud og de fleste var kvinner (Brottsförebyggande rådet, 2007, s. 6). Det er grunn til å tro at tall i Norge er tilnærmet likt dette og at det i stor grad omfatter kvinner på samme måte som mobil voldsalarm. Ettersom trusselutøver kan være i nær relasjon til den trusselutsatte og dermed bo under samme tak, fikk man i 2003 hjemmel til å utstede besøksforbud mot andre i sitt eget hjem (Barne- og familiedepartementet, 2003, s. 55). Begrunnelsen for dette var blant annet «*Når overgriperen og offeret bor sammen, er behovet for beskyttelse vanligvis størst i deres felles hjem. ...Å pålegge offeret å flytte fra sitt eget hjem eller å leve i fare for nye overgrep er urimelig*» (ot.prp. nr. 109 (2001-2002)s. 34). Dette tiltaket er meget godt egnet til å skape en god trygghet ved at den trusselutsatte kan bo i hjemmet mens trusselutøver må flytte ut.

3.2.2 Hvordan påvirker besøksforbud tryggheten?

I den svenske rapporten nevnes det at over 80 prosent av 176 personer oppgir at «*besøksforbudet som helhet har medført en økt trygghet*» (Brottsförebyggande rådet, 2007, s. 8). Hva som legges i «helhet» nevnes ikke, men det kan tenkes at det har med møtet med politiet og hele prosessen rundt besøksforbud å gjøre da følelsen av å bli trodd av politiet og bli tatt på alvor i seg selv er trygghetsskapende.

I likhet med mobil voldsalarm vil trusselutøver også her ha mulighet til å oppsøke trusselutsatte. Forskjellen er at ved besøksforbud så foreligger det en konsekvens i form av straff dersom dette skjer. Aas sier «*bestemmelsen er ment å tjene to hovedformål: på den ene siden beskytte potensielle volds ofre, og på den andre siden virke grensesettende overfor potensielle voldsutøvere*» (2009, s.60). Dette vil kunne medføre at trusselutøver blir en mer

«rasjonell lovbrøyer» som vil si at den som tenker på å begå et lovbrudd vurderer risiko, anstrengelser og belønningen ved lovbruddet (Tilley, 2009, s. 110).

Selv opplevde jeg i praksisåret en mann som brøt besøksforbudet og det endte med at han måtte sove en natt på glattcelle. At dette har en trygghetsskapende effekt på trusselutsatte kan absolutt tenkes. Problemet med dette er derimot at det må foreligge et brudd før politiet får gjort noe, og hvem som helst kan bryte et besøksforbud dersom de er villig til å ta konsekvensen.

I det tilfellet jeg opplevde har jeg i ettertid lurt på hvor trygghetsskapende det er å sette mannen inn på cellen og la ham overnatte til dagen etter før han slipper ut igjen. Det vil være trygghetsskapende på den måten at mannen ikke fikk kontakte motparten i tidsrommet han var på cellen, men i det han slipper ut så har han mulighet til å begå nye brudd. Den objektive tryggheten påvirkes ikke av selve besøksforbudet, men at vi tok ham med og hadde kontroll på ham. Ettersom han bodde alene og ikke hadde noen jobb, virket det også som konsekvensen ikke var særlig inngripende for mannen, for han hadde ingenting imot å bli med oss til politistasjonen og sove der. På grunn av dette virket det som om konsekvensen ikke ble noe særlig inngripende og at tiltaket ikke fikk ønsket effekt.

3.2.3 Brudd og ulemper ved besøksforbud

Antall brudd på besøksforbud har steget betydelig etter sosiale mediers inntreden og smarttelefonens opprinnelse. Fra 2009 til 2014 så man en økning i brudd på besøksforbud med 39,1 prosent (Torsøe, 2016). Grunnet det store antallet brudd på besøksforbud har det blitt et større fokus fra politiets side å reagere på disse, noe Riksadvokaten også påpeker i et rundskriv: *«Bryter siktede et besøksforbud, skal det reageres raskt og med fasthet, og det må vurderes om bruddet gir grunnlag for pågrepelse og fremstilling for varetekt»* (Riksadvokatens rundskriv 3/2008, s. 7). Dette kan tyde på at politiet er dårlige til å følge opp brudd på besøksforbud, noe som kan gå ut over tryggheten til ofrene som har dette tiltaket. Ved å ikke reagere på bruddene vil dette tiltaket i seg selv ikke ha noen effekt ettersom det er reaksjonen som setter premisset for tiltaket. Dette etterlyses fra daglig leder i Krisesentersekretariatet som sier *«vi har sett gjennom flere år at brudd på besøksforbudet ikke har vært tatt opp i rettsapparatet»* (Eie & Jakobsen, 2017).

En annen ulempe med besøksforbud er at det ofte gjelder for en bestemt adresse. Den trusselutsatte kan dermed risikere å møte på trusselutøver på offentlige steder uten at det vil være straffbart. Det vil være straffbart dersom trusselutøver tar kontakt med den trusselutsatte,

men det hindrer ikke vedkommende i å være på samme sted. Dette vil være en begrensning i besøksforbudet som et trygghetsskapende tiltak. I tillegg så varer besøksforbudet over en periode på mellom tre til tolv måneder om gangen. Når denne perioden er over vil besøksforbudet oppheves, og den trusselutsatte må begjære et nytt dersom vedkommende ønsker et forbud over en ny periode. Dette kan føre til at trusler eller skremmende atferd ikke vil være straffbart i den tiden besøksforbudet er ugyldig. I en artikkel hos NRK sier fornærmede blant annet at «*besøksforbudet blir en falsk trygghet*» som følge av dette (Rønning, 2015).

3.3 Adressesperre

Et mer inngripende tiltak politiet kan sette i verk er adressesperre. Adressesperre kan også kalles «*hemmelig adresse*», og innebærer at trusselutsatte bor på en adresse som ikke er kjent for andre. Formålet med dette er å gjøre det vanskelig for trusselutøver å finne vedkommende (Politidirektoratet, 2015, s.2).

Adressesperre kan deles inn i to typer, *kode 6* og *kode 7*. Forskjellen på disse er hvem som har tilgang til adressen. Ved *kode 7*, som også kalles «*fortrolig adresse*», har offentlige myndigheter tilgang til opplysninger fra folkeregisteret, mens private ikke skal ha tilgang til den. Ved *kode 6*, også kalt «*strengt fortrolig adresse*», er det kun autoriserte personer i skattedirektoratet som har tilgang til adressen. Her har hverken private personer eller offentlige myndigheter tilgang til adressen via tilgjengelige registre (Nasjonal veiviser ved vold og overgrep, 2016).

3.3.1 Hvordan få adressesperre

For å få adressesperre foretar politiet en trusselvurdering som skal beskrive trusselnivå, trusselutøverens intensjon og kapasitet, samt trusselutsattes evne til å ivareta tiltaket. I beskyttelsesinstruksen § 4 innebærer «*fortrolig*» at personen kan bli skadet, mens «*strengt fortrolig*» innebærer «*betydelig skade*» (Beskyttelsesinstruksen, 1972). Det følger av forskrift om folkeregistrering av 4. mars 1994, nr. 161, § 37, at vilkåret for adressesperre er at «*det foreligger fare for skade på liv, legeme eller helse*» (ot.prp. Nr. 42 (2006-2007), s. 9). Denne forskriften er i dag opphevet, men vilkåret gjelder fortsatt. Trusselvurderingen sendes til politimesteren eller den han bemyndiger som beslutter tiltaket. Tiltaket varer i tre år om gangen. Ved forlengelse av adressesperringen må det søkes på nytt og foretas en ny trusselvurdering (Eidheim, 2007, s. 31). I tillegg til dette har også andre tiltak som

besøksforbud og mobil voldsalarm vært forsøkt, uten at det har vært trygghetsskapende nok for den trusselutsatte.

3.3.2 Hvem har adressesperre?

Tall jeg har fått av Sverre Øvereide, politioverbetjent i Kripos, viser pr 24.01.18 at det er 454 personer som lever med adressesperre kode 6, mens 634 personer har kode 7 (epostkorrespondanse 26.januar 2018). Eidheim beskriver brukerne som enslige menn og kvinner, mødre med barn og gifte par med barn (2007, s. 10). I tillegg til disse personene kommer også barn som får adressesperre som et tiltak fra barnevernet. I 2006 omfattet dette 65 barn hvorav halvparten var fra land utenfor Skandinavia (Eidheim, 2007, s. 36). I dag er det hele 308 barn som etter vedtak fra Barnevernet bor med adressesperre (Odland, 2018). Adressesperre er dermed et tiltak som brukes på en stor gruppe mennesker, både barn, voksne og eldre.

Adressesperre kan settes i verk i forkant, under og etter en straffesak. Som et tiltak i forkant av en hendelse, er brukerne ofte politifolk, leger, barnevernsansatte eller ansatte i NAV. Pr 24.01.18 er det i følge Kripos 185 personer som har fått innvilget adressesperre som et forebyggende tiltak, hvorpå nærmest 100 prosent er ansatt i politiet (epostkorrespondanse, 24.januar 2018).

3.3.3 Økes trygghetsfølelsen hos trusselutsatte ved bruk av adressesperre?

Adressesperre er et særlig omfattende og inngripende tiltak mot den trusselutsatte, i motsetning til mobil voldsalarm og besøksforbud. Ved adressesperre stilles det store krav til den trusselutsatte, blant annet at vedkommende må flytte til en ny kommune, skaffe ny jobb og samtidig kunne forholde seg til de beskyttelsestiltak som kreves for å ha adressesperre, nemlig å holde adressen hemmelig (Eidheim, 2007, s. 91). Dette i seg selv er problematisk. På den ene siden ønsker man å sosialisere seg og danne et nettverk rundt seg, mens man samtidig ikke kan røpe hvem man er, i frykt for at trusselutøver skal finne ut hvor den man befinner seg. På mindre steder er det særlig vanskelig å holde sin identitet hemmelig på grunn av at «alle kjenner alle». I tillegg til dette så har de heller ikke samme tilbud på de goder som en vanlig samfunnsborger har på grunn av mangel på offentlig tilgjengelig adresse. Dette kan blant annet være kontakt med helsevesenet, banker eller andre offentlige tjenester.

I enkelte tilfeller hvor trusselutøver kjenner familien til trusselutøver, kan det gå så langt at den trusselutsatte må bryte med sin egen familie for å oppnå tilstrekkelig trygghet, både for

seg selv og sin familie. Dette kan i seg selv påvirke tryggheten i negativ retning ved at den trusselutsatte ikke kan være i kontakt med det som oppleves som trygt.

På grunn av utviklingen av internett og sosiale medier, må trusselutsatte også være påpasselig med hva vedkommende legger ut og hvor man registrerer seg så man ikke røper adressen eller gir trusselutøver mulighet til å finne personen. *«Det vanskeliggjør muligheten for å kunne holde vesentlig informasjon skjult. ...Jo flere kontaktpunkt det er, jo mer utfordrende er det»* (Fuglehaug, 2017). Kripos oppfordrer trusselutsatte med adressesperre å unngå å bruke sosiale medier grunnet faren for at trusselutøver kan finne vedkommende (epostkorrespondanse 08.mars 2018). Dette kan være problematisk, særlig blant ungdom hvor mye foregår på sosiale medier. At ungdommen ikke kan være på sosiale medier grunnet faren forbundet med å bli funnet, kan føre til at man blir ekskludert fra vennegjenger og faller utenfor (Odland, 2018).

Tross dette mener trusselutsatte at adressesperre medfører økt trygghet mot trusselutøver. *«Å få innvilget adressesperring er noe alle i dette materialet har beskrevet som en lettelse. ...Det er en veldig god beskyttelse og gir trygghet»* (Eidheim, 2007, s. 91). Flere av de trusselutsatte i avhandlingen til Eidheim sier at de har fått en god nabo eller noen i skolevesenet eller lignende som de kan betro seg til, noe som er til enorm hjelp for å kunne leve mest mulig likt den alminnelige borger. Telefon og abonnement blir kjøpt i naboens navn eller saksbehandleren i skolevesenet skriver adressen til den trusselutsatte på seg selv slik at vedkommende kan gå på skole. Betydningen av å ha noen som kan forstå situasjonen og hjelpe er enorm for de trusselutsatte (Eidheim, 2007, s. 98).

3.3.4 Tiltakets trygghetsfølelse går utover den daglige tryggheten

Selv om de trusselutsatte opplever adressesperre som en trygghet mot trusselutøver, har dette også mange negative sider. En av disse er at man lever i en konstant frykt for at trusselutøver kan dukke opp. På sperret adresse har man ikke like enkelt kontroll på trusselutøvers bevegelser og hvor vedkommende er. Dette kan føre til at de utsatte konstant går med en forhøyet alarmberedskap som i seg selv, over tid, vil kunne gå utover psyken deres (Eidheim, 2007, s. 119).

I tillegg til dette opplever mange å miste den tryggheten de har i form av nære venner. Grunnen til dette er flere, blant annet at den trusselutsatte bryter kontakten for å beskytte vennen, eller at vennen bryter kontakten fordi det blir for mye hemmelighold rundt den trusselutsatte (Eidheim, 2007, s. 103).

Tilværelsen for den trusselutsatte kan med dette tenkes å bli forverret ved adressesperre i forhold til før tiltaket ble iverksatt. Før adressesperren lever den trusselutsatte i frykt for trusselutøver, noe man også gjør etter at det er iverksatt, men kan fortsatt ha god kontakt med familie, venner og det nettverket trusselutsatte har. Dette vil i seg selv øke tryggheten fordi man har støttespillere man kan henvende seg til og man kan, så langt det lar seg gjøre, leve et mest mulig normalt liv uten å forholde seg til beskyttelsestiltak man må ha for å holde livet sitt hemmelig.

Ut i fra dette kan det tenkes at adressesperre vil medføre en økt trygghet mot trusselutøver, men at livskvaliteten og trygghetsfølelsen for øvrig vil bli forverret.

3.4 Omvendt voldsalarm

3.4.1 Hva er omvendt voldsalarm?

Omvendt voldsalarm (OVA) eller elektronisk kontroll, kan sees på som en fotlenke som voldsutøver må bære, og er hjemlet i straffeloven (straffeloven, 2005, §§ 57, 58). Denne fungerer ved at voldsutøver ikke kan komme nærmere husstanden til voldsutsatt enn det som er fastsatt av retten. Eksempelvis kan retten ha bestemt at voldsutøver ikke får bevege seg nærmere enn 500 meter fra voldsutsattes bolig. Dersom voldsutøver beveger seg innenfor dette området vil politiets operasjonssentral bli varslet og de får opp et kart hvor de kan følge mistenktes bevegelser. Ved bevegelser innenfor den gitte grensen vil politiet ha mulighet til å pågripe voldsutøver (Politiets IKT-tjenester, 2015, s.9).

Dette tiltaket kan ses på som et tillegg til besøks- og kontaktforbud da dette allerede foreligger. Grunnen til at dette behandles som et eget trygghetsskapende tiltak er fordi belastningen flyttes over fra voldsutsatt til voldsutøver. Den voldsutsatte trenger ikke bruke kapasitet på å ha sin mobile voldsalarm tilgjengelig og det er heller ikke opp til vedkommende å kontakte politiet. Ansvar legges over på voldsutøver da *«gjerningspersonen i større grad må bære byrdene som følge av sin tidligere atferd»* (ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s.16), som kan føre til at den trusselutsatte kan ta mindre forhåndsregler og ha gode forutsetninger for å oppleve en faktisk trygghet. I tillegg er det opp til politiet å reagere dersom de får beskjed om at voldsutøver er i ferd med å nærme seg fornærmedes bolig. Med dette tiltaket vil politiet ha gode forutsetninger for å avverge at nye straffbare handlinger skjer ved at de enten får kontroll på mistenkte eller oppsøker fornærmede før voldsutøver kommer frem. Om de mot formodning ser at de ikke rekker frem i tide kan de kontakte fornærmede og be vedkommende om å søke tilflukt eller fortelle hva han eller hun skal gjøre (ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s. 16).

Trusselutsattes trygghet er på denne måten ivaretatt som best mulig før politiet kommer til stedet.

3.4.2 Omfanget av omvendt voldsalarm

Pr 01.03.17 var det bare fem gjerningspersoner som hadde fått tildelt OVA (Solberg, 2017). Dette er personer som gjentatte ganger har brutt besøks- og kontaktforbud, og det kan dermed ses på som en tilleggsstraff til det allerede eksisterende forbudet. Grunnen til at det er så få som går med OVA er fordi teknologien ikke har vært god nok og at det ses på som et særlig inngripende tiltak overfor voldsutøver. Dersom for eksempel fornærmede bor i sentrum i en liten bygd vil en radius kunne omfatte store deler av sentrum og dermed hindre voldsutøver i å kunne bevege seg fritt på butikker eller sentrum for øvrig. Når dette er tilfellet må man se på sakens omstendigheter. I én sak innebar kontaktforbudet at voldsutøver ikke kunne bevege seg i det meste av Østfold og Akershus. Voldsutøver hadde her stukket en kniv i sin svogers mage og brutt besøksforbudet mot sin eks-samboer 23 ganger¹.

Som vi ser ved dette eksempelet må straffen stå i forhold til saken for øvrig. Vi ser her også en av de største ulempene med dette tiltaket, nemlig at det må mye til for at voldsutøver skal få idømt en OVA. Det er dermed ikke et tiltak politiet kan sette i verk umiddelbart ved en hendelse, det må foreligge flere hendelser. Det er likevel mye som tyder på at OVA blir mer og mer brukt i nyere tid, både som følge av at teknologien er god nok til å kunne benytte det og at Riksadvokaten har påpekt at *«påtalemyndigheten er altfor tilbakeholden når det gjelder idømmelse av OVA»* (Riksadvokatens rundskriv 1/2017, s. 6). Ønsket om en større bruk av OVA kan tyde på at den høyere påtalemyndigheten også mener dette er et bedre beskyttelsestiltak enn andre og at det gir en bedre trygghet.

I tillegg vurderes det at OVA skal bli en konsekvens av et brudd på besøks- og kontaktforbud.

«Det store antallet brudd på besøksforbud kan tyde på at dagens sanksjonssystem ikke virker avskrekkende. ...En trussel om å bli ilagt elektronisk kontroll som del av straffen, kan derfor føre til at motivasjonen for å overholde besøks- og kontaktforbud øker» (ot.prp.nr. 25 (2008-2009) s. 16).

Det kan tenkes at trygghetsfølelsen hos trusselutsatte kan øke som følge av dette ved at konsekvensen er såpass inngripende at trusselutøver frastår fra å bryte besøksforbudet.

---

¹ HR-2017-1840-A

3.4.3 Skaper omvendt voldsalarm trygghet for den trusselutsatte?

Hvorvidt trusselutsattes trygghetsfølelse vil påvirkes av dette tiltaket, sier

Krisesentersekretariatet at de «antar at elektronisk kontroll vil gi en god trygghetsfølelse hos den som er utsatt». Politietsembetsmennenes landsforening mener derimot at *«det vil føre til en falsk trygghet for fornærmede»* grunnet teknologien (ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s. 14). At teknologien kan feile er absolutt en mulighet, enten ved at signaler ikke kan sendes, mottas eller andre begrensninger. Likevel har teknologien og muligheten for feilsøking de siste årene gjort store fremskritt og det kan tenkes at dette ikke vil være noe særlig problem.

Utfordringen kan derimot bli at en feil ved en utdelt OVA oppdages for seint. I Bakketeigs studie opplevde noen av brukerne å ha en mobil voldsalarm som ikke fungerte i det hele tatt etter å ha fått den utlevert. Dette ble først oppdaget en måned senere (Bakketeig, 2006, s. 70). Ved bruk av OVA er det derfor viktig at politiet har gode rutiner på å funksjonsteste dem for å se til at de fungerer optimalt.

Ved at trusselutøver må bære en fotlenke, kan det redusere muligheten for at han eller hun vil utføre ulovlige handlinger fordi vedkommende vet at politiet følger med. I tillegg vil det at byrden flyttes over fra fornærmede til trusselutøver være tungtveiende med tanke på trygghetsfølelsen, noe Kristin Kvigne, daværende avdelingsdirektør for politifag i Politidirektoratet også mener: *«dette vil gi en økt reell trygghet for de voldsutsatte i saker hvor det blir idømt et besøks- eller kontaktforbud»* (Mon & Dahlback, 2013). Kvigne har støtte også fra stortinget hvor de sier *«omvendt voldsalarm gir politiet et verktøy for å beskytte voldsutsatte på en bedre måte, og ordningen skal bidra til å flytte byrden i en trusselsituasjon fra den voldsutsatte til den domfelte»* (Vågslid et al., 2015, s. 2). Å vite at politiet kan få geografisk kontroll på voldsutøver kan i seg selv påvirke trygghetsfølelsen hos den trusselutsatte og vedkommende vil ikke nødvendigvis bruke like mye ressurser på å frykte at voldsutøver plutselig kan stå utenfor døren uten å ha fått beskjed fra politiet.

4.0 Avslutning

Innledningsvis i oppgaven nevnte jeg politiloven § 2 som blant annet sier at det er politiets oppgave å skape trygghet for befolkningen. Gjennom oppgaven har jeg sett på ulike beskyttelsestiltak politiet kan sette i verk uten at de selv er til stede, og hvor godt disse er egnet til å skape en subjektiv og objektiv trygghet. Felles for alle tiltakene er at det i forkant foreligger en trusselvurdering som politiet foretar. Muligheten for å forstå situasjonen er

dermed til stede, hvilket kan medføre en annen situasjonsforståelse og at det ikke iverksettes et beskyttelsestiltak.

Når det først har blitt iverksatt trygghetsskapende tiltak, er det gjennomgående at de trusselutsatte det vises til i studiene trekker frem kontakten med politiet som det mest trygghetsskapende. Følelsen av å bli trodd og at politiet har en felles situasjonsforståelse er avgjørende for å sette i verk de tiltakene som er best egnet.

Når det gjelder tryggheten de ulike tiltakene skaper, særlig ved besøksforbud, mobil voldsalarm og adressesperre, opplever brukerne at de føler en god trygghet. Samtidig opplever de at det er krevende å leve med disse tiltakene på grunn av at de går i en konstant forhøyet beredskap fordi de ikke har kontroll på hvor trusselutøver er og at han eller hun plutselig kan dukke opp. Trusselutøver kan dermed kunne gjøre mye skade før politiet kommer til stedet og tiltakene vil på den måten ikke kunne skape noen faktisk trygghet. I tillegg opplever man store utfordringer med å ikke ha samme mulighet til å sosialisere med andre ved adressesperre. Dette fører til et lite nettverk og tiltaket som skal skape trygghet er også med på å skape utrygghet.

Av de nevnte tiltakene kan det tenkes at omvendt voldsalarm er det tiltaket som best kan påvirke både den faktiske og den opplevde tryggheten hos trusselutsatte ved at muligheten for å stanse trusselutøver i forkant er mye større enn ved de andre tiltakene.

Samlet sett vil jeg si at alle de nevnte tiltakene kan skape en opplevd trygghet, men at det bare er omvendt voldsalarm som er egnet til å skape faktisk trygghet. De andre tiltakene har en del begrensninger og vil i så måte kunne skape en falsk trygghet. Vi kan likevel ikke påstå at politiet feiler i sitt arbeid i å gjøre trusselutsatte trygge ettersom politiet gir ingen garantier for at trusselutsatte kan unngå helt å bli offer for krenkelser som følge av tiltakene. Tiltakene er et tilbud til de trusselutsatte som de selv kan velge å benytte seg av. Selv med disse tiltakene er det fortsatt opp til de trusselutsatte å ta andre forhåndsregler for å ivareta sin egen sikkerhet. For at politiet skal kunne bidra til å skape en faktisk trygghet overfor de trusselutsatte kan omvendt voldsalarm være et tiltak de kan sette i verk. Utenom dette er det viktig for politiet å benytte seg av andre samarbeidspartnere, eksempelvis krisesenter eller «alternativ til vold» som kan være med i arbeidet på å skape en faktisk trygghet.

5.0 Litteraturliste

Barne- og familiedepartementet. (2003). *Om familien – forpliktende samliv og foreldreskap*. Meld. St. 29 (2002-2003). Hentet 9. januar 2018 fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/09268a58beb14e83aada903d5abf423a/nn-no/pdfs/stm200220030029000dddpdfs.pdf>

Beskyttelsesinstruksen (1972). Instruks for behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn nevnt i sikkerhetsloven med forskrifter av 17. mars 1972, nr. 3352.

Hentet 23. februar 2018 fra <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/1972-03-17-3352>

Bjerke, H.K., Keiserud, E. & Sæther, K.E. (2011). *Straffeprosessloven Kommentarutgave, 4. utgave, Bind I*. Oslo: Universitetsforlaget.

Brottsförebyggande rådet (2007). *Besöksförbud. De berörda och deras erfarenheter*.

Stockholm: Brottsförebyggande rådet. Rapport 2007:2.

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Eie, L. G. & Jakobsen, M. (2017, 17.november). –Brudd på besøksforbud må følges bedre opp. *NRK*. Hentet 28. mars 2018 fra <https://www.nrk.no/sorlandet/-brudd-pa-besoksforbud-ma-folges-bedre-opp-1.13781502>

Fredriksen, S. (2013). *Innføring i straffeprosess*. Oslo: Gyldendal juridisk.

Fredriksen, S. (2016). *Norm, skyldkrav og straffetrussel*. Oslo: Gyldendal juridisk.

Fuglehaug, W. (2017, 20. januar). Politiet: Kan ikke garantere for sikkerheten til trusselutsatte kvinner. *Aftenposten*. Hentet 1. mars 2018 fra

<https://www.aftenposten.no/norge/i/80mqW/Politiet-Kan-ikke-garantere-for-sikkerheten-til-trusselutsatte-kvinner>

Grøvdal, Y. (2012). *En vellykket sak? Kvinner utsatt for mishandling møter strafferettsapparatet*. (Doktorgradsavhandling). Universitetet i Oslo, Oslo.

Holmberg, L. (2014). *Hva gjør politiet?* I Larsson, P., Gundhus, H. O. I. & Granér, R. (Red). *Innføring i politivitenskap*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Høyesterett (2017, 28. september) *Kontaktforbud med omvendt voldsalarm*. Hentet 16. januar 2018 fra <https://www.domstol.no/globalassets/upload/hret/avgjorelser/2017/avgjorelser-september-2017/sak-2017-867-anonymisert.pdf>

Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt.

Justis- og politidepartementet (2007, 13. desember). *Vendepunkt – handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008-2011*. Hentet 22. februar 2018 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/vendepunkt---handlingsplan-mot-vold-i-na/id500470/>

Mon, S. T. & Dahlback, I. T. (2013) Den omvendte voldsalarmen er endelig klar til bruk. *NRK*. Hentet 19. januar 2018 fra <https://www.nrk.no/norge/omvendt-voldsalarm-klar-til-bruk-1.10914558>

Nasjonal veiviser ved vold og overgrep. (2016). *Hemmelig adresse, adressesperre, ny identitet og skjerming*. Hentet 1. mars 2018 fra <https://dinutvei.no/utsatt/69-beskyttelsestiltak/263-hemmelig-adresse-adressesperre-ny-identitet-og-skjerming>

NOU 2003:31. (2003). *Retten til et liv uten vold - Menns vold mot kvinner i nære relasjoner*. Hentet 11. januar 2018 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/63e114ce782044d5b472546dfd102c35/no/pdfs/nou200320030031000dddpdfs.pdf>

Odland, A. M. (2018, 16. mars) Den 15 år gamle jenta er en av 746 barn som bor på hemmelig adresse: -Hun lever med frykt for å bli avslørt og funnet. *Fagbladet*. Hentet 19. mars 2018 fra <https://fagbladet.no/nyheter/den-15-ar-gamle-jenta-er-en-av-746-barn-som-bor-pa-hemmelig-adresse--hun-lever-med-frykt-for-a-bli-avslort-og-funnet-6.116.535206.118ef4580c>

Ot. prp. Nr.25 (2008-2009) *Om lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven (kontaktforbud med elektronisk kontroll, endring av sakshandlingsreglene for besøksforbud mv.)*. Hentet 16. januar 2018 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/bfcbbae42f7a44e8b234cf77e08b6e4d/no/pdfs/otp200820090025000dddpdfs.pdf>

Ot. prp. Nr. 42 (2006-2007) *Om lov om endringer i finansvirksomhetsloven og enkelte andre lover (kredittforening som konsernspiss mv.)*. Hentet 26. februar 2018 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/912c154f466f4c95b2d3cfa4bfbfd24bf/no/pdfs/otp200620070042000dddpdfs.pdf>

Ot. prp. Nr. 109 (2001-2002) *Om lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven (rasistiske symboler, besøksforbud og strafferammen ved sammenstøt av lovbrudd)*. Hentet 23. februar 2018 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/527c953288b6435297022699c0d72c1a/no/pdfa/otp200120020109000dddpdfa.pdf>

Politiets IKT-tjenester. (2015). *MVA/OVA alarmer. Brukerhåndbok, november 2015*. Oslo: Politiets IKT-tjenester.

Politidirektoratet. (2003). *Instruks for politiets tilbud om mobil voldsalarm*. (Rundskriv 2003/025). Hentet fra dokument lagt ut på itslearning.

Politidirektoratet (2015). *–Høringsvar om utkast til ny postlov*. Hentet 24. februar 2018 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/a6dd2e7d761d41e8829db3a5948b1e04/politidirektoratet-vedlegg-fra-kripos.pdf>

Politiutdanningsskolen. (2015). *Fagplan Bachelor – Politiutdanning 2015-2018*. Oslo: Politiutdanningsskolen. Hentet 18. mars 2018 fra https://www.phs.no/Documents/5_Student/Fagplaner/Fagplan%202015-2018.pdf

Politielloven. (1995). Lov om politiet av 4. august 1995 nr. 53. Hentet 17. januar 2018 fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53>

Riksadvokatens rundskriv nr. 1 (2017). *Mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2017 – politiet og statsadvokatene*. Hentet 8. januar 2018 fra <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2017/09/MI-ogprioriteringsskriv2017-1.pdf>

Riksadvokatens rundskriv nr. 3 (2008). *Familievold*. Hentet 28. november 2017 fra <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2017/09/Rundskriv-2008-3-Familievold.pdf>

Rønning, H. (2015, 27. januar). –Besøksforbud er en falsk trygghet. *NRK*. Hentet 28. februar 2018 fra https://www.nrk.no/vestfold/_besoksforbud-er-en-falsk-trygghet-1.12161826

Solberg, K. L. (2017, 5. april). Fotlenke hindrer vold og trusler. *Dagsavisen*. Hentet 17. januar 2018 fra <https://www.dagsavisen.no/innenriks/fotlenke-hindrer-vold-og-trusler-1.948086>

Straffeloven. (2005). Lov om straff av 20. mai 2005 nr. 28. Hentet 14. januar 2018 fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28>

Straffeprosessloven (1981) Lov om rettergangsmåten i straffesaker av 22. mai 1981 nr. 25. Hentet 8. januar 2018 fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25>

Tilley, N. (2009). *Crime prevention*. Cullompton: Willan Publishing.

Torsøe, M. (2016, 11.juni). Et likerklikk kan være nok til å bryte besøksforbudet. *NRK*. Hentet 27. februar 2018 fra https://www.nrk.no/troms/_et-likerklikk-kan-vaere-nok-til-a-bryte-besoksforbudet-1.12990254

Vågslid, L., Bjørno, C. T., Knutsen, T. K., Håheim, S. R., Christoffersen, L., Mandt, S & Storberget, K. (2015). Representantforslag 74 S. *Dokument 8:74 S (2014-2015)*. Hentet 19. februar fra <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/representantforslag/2014-2015/dok8-201415-074.pdf>

Aas, G., Bjørgo, T., Runhovde, S.R. & Strype, J. (2010) *Trygghet i det offentlige rom – i åtte norske kommuner og bydeler*. Oslo: Politihøgskolen. PHS Forskning 2010:7.

5.1 Selvvalgt pensum

Bakketeig, E. (2006). *Mobil voldsalarm – en tryggere hverdag?* Oslo: Politihøgskolen. PHS Forskning 2006:1. (159 sider)

Eidheim, S. (2007). *Å leve på sperret adresse*. Oslo: Politihøgskolen. PHS Forskning 2007:1. (245 sider).

Aas, G. (2009). *Politiinngrep i familiekonflikter: en studie av ordenspolitiets arbeid med familiekonflikter/familievoldssaker i Oslo*. (Doktorgradsavhandling). Universitetet i Oslo, Oslo. (313 sider).

Aas, G. (2014). *Politiet og familievolden*. Oslo: Universitetsforlaget. (265 sider).